

DES DE CA N'OLIVER

DIES D'ESTIU, TEMPS D'ENERGIA

Antoni Tudurí

Ara, al ferragosto on predomina el *dolce far niente* que diuen els italians (en pla, no fotre brot), m'ha semblat oportú deixar de banda els habituals comentaris genealògics i de recerca de menorquins (i menorquines) destacables i rescatables de l'oblit popular. Amb la calor que cau i la humitat que fa que la sensació tèrmica subjectiva sigui quasi insuportable m'ha pigat per xarrar d'un tema que ha estat la meua ocupació professional durant més de 50 anys i que actualment està de moda: l'energia.

Aquest és un concepte del qual en ralla tothom, de la mateixa manera que quan se tracta de futbol, un munt de milions d'aficionats se creuen el millor entrenador o seleccionador dels equips nacionals i també locals; tothom ho faria millor que els professionals, mesquinets ells, que no fan més que esguerrar-la.

L'energia és un lloc comú de les informacions dels mitjans, on se citen les opinions de tertulians, especialment de barra de bar o d'ambients pretesament coneixedors de les condicions i condicionants insulars. Un servidor, amb una edat prou considerable, no pretén adoctrinar, recolar o rebatre cap dels aspectes energètics de Menorca, però sí que me consider prou bregat en aquest món, per poder deixar anar algunes dades i qualche reflexió que, pel que sembla, molts d'aquests tertulians no prenen amb la suficient serietat.

Que els deus me protegeixin, fent-me costat i disculpant les presumpcions de saber més que ningú; res més enfora de la meua intenció.

Bé idò, crec que caldrà saber alguns detalls interessants que, adequadament

relacionats, ens permetin tenir unes idees més clares sobre l'energia a Menorca

En primer lloc, convé saber que la població illenca permanent no arriba als 100.000 habitants. És evident que els tres mesos d'estiu la cosa creix, però no amb excés.

En segon lloc, la central elèctrica de sa Colàrsega (amb un fumeral que treu fum més o manco contaminant) té generadors amb una potència total de devers 275.000 kW. Val a recordar que la potència indica la capacitat de generar o consumir energia; l'energia és el producte o multiplicació d'aquesta potència expressada en kW (kilo Watt), pel temps de funcionament, amb la qual cosa sabem que l'energia ge-

A l'Illa hi ha un potencial total d'entre 5.000.000 i 8.000.000 de kW, que ve a ser de 20 a 30 vegades la potència de la tan criticada central del port de Maó

nerada-per un generador o alternador- o consumida per una instal·lació d'enllumenat, aire condicionat, cuines, rentaplats, termos d'escalfar aigua, ascensors del port (ara en singular) i fins i tot els carregadors de les bateries dels telèfons mòbils s'expressa en kWh (kilo Watt per hora) que és el que paguem a les factures energètiques elèctriques. No obstant açò,

els combustibles fòssils (benzina i gas oil) dels vehicles de dues, quatre o més rodes també són elements energètics de certa consideració.

En definitiva, sabent que Menorca presenta una doble insularitat (Mallorca i Eivissa-Formentera) estan connectades amb la península (Menorca encara no té el promès cable), les coses no són massa optimistes i caldrà recordar que si la flota de vehicles, segons diuen els darrers estudis, supera els 70.000 i que el valor mitjà de la potència dels motors és de devers 80-120 kW (s'empra la unitat 'Cavall' que ve a ser tres quarts d'un kW), resulta que damunt l'Illa hi ha una potència total que se pot estimar entre els cinc milions (5.000.000) i els vuit milions (8.000.000) de kW que ve a ser de vint (20) a trenta (30) vegades la potència de la tan criticada central de sa Colàrsega. Amb una diferència fonamental, que és que entost d'un parell o tres de fumerals, estem rallant de 60.000 o 70.000 petits fumerals, açò sí, de la nostra absoluta propietat (o llogats), i amb el que podem i volem fer el que vulguem, faltaria més!, avam si ningú pot dir-nos els gots de vi que podem beure o els kilòmetres que vulguem fer amb un artefacte d'uns 1.000 kilos per anar a comprar el diari o a veure la posta de sol a Cavalleria o a Favàritx, o altres activitats més escatològiques. El consum d'energia primària és esgarrifós.

Certament, seria bo que en poguéssim rallar dels temes energètics, convencionals o renovables, sense condicions i amb prou coneixement de causa. No estaria de més que, condicionants polítics a part, s'organitzés, sense cost per a la col·lectivitat (no fos cosa que se pogués acusar a qualcú de prevaricació), alguna trobada on se pogués rallar sense embuts, de manera que tothom fos conscient de la importància del tema, deixant de banda els mals entesos que s'empen avui dia.

Deien els clàssics «*In medio virtus*», que en pla vol dir que enmig hi ha la virtut.

Causa oberta per aquest calorós estiu.